

Перспективи розвитку сільського туризму пов'язані з подальшою інтеграцією аграрного сектору та сфери обслуговування, розвитком агроекотуризму, впровадженням інноваційних технологій та підвищенням якості туристичних послуг, зокрема в південному регіоні України, де існують значні передумови для його активного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua>
2. Логоша Р. В., Прилуцький А. М., Підлубний В. Ф. Сільський зелений туризм як напрям розвитку підприємництва на селі. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2023. № 11 (17). С. 153–166. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11\(17\)-153-166](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-11(17)-153-166)
3. Олійник Т. Г., Максименко А. Г. Економічний потенціал туристичних дестинацій як чинник формування конкурентоспроможного ринку туристичних послуг України. *Ефективна економіка*. 2025. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.65>
4. Павлюк С.І. Перспективи післявоєнного розвитку гастрономічного туризму в Миколаївській області. *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 170-176. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-23](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-23).
5. Lane B., Kastenholtz E. Rural tourism: New concepts and research needs // *Tourism Management Perspectives*. 2022. Vol. 41. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2021.100893>

Світлана ПАВЛЮК

канд. екон. наук, доцент кафедри
готельно-ресторанної справи та організації бізнесу
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ІНСТРУМЕНТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується стрімкою трансформацією сфери послуг, де індустрія гостинності посідає одне з провідних місць. Для України обрання європейського вектора розвитку означає не лише адаптацію нормативно-правової бази, а й докорінну зміну парадигми взаємодії зі споживачем.

На думку авторів [1] «...в основі європейського розвитку індустрії гостинності лежить концепція сталого розвитку, яка передбачає збалансування як економічного, так і соціального та екологічного впливу індустрії гостинності на довкілля». Реалізація цієї парадигми в сучасних умовах глобалізації вимагає від сфери гостинності не лише декларації принципів, а й імплементації дієвих механізмів екологізації діяльності.

Формування вимог до екологічної відповідальності суб'єктів господарювання сьогодні має мультивекторний характер, поєднуючи регуляторні норми держави, стандарти міжнародних інституцій, очікування інвесторів та запити свідомих споживачів. Ключовим інструментом екологізації галузі виступає міжнародний стандарт ISO 14001, який регламентує створення ефективної системи екологічного менеджменту на підприємствах, а також встановлює вимоги до розроблення, впровадження та постійного вдосконалення системи екологічного управління. Підприємства, що проходять відповідну сертифікацію, зобов'язані забезпечувати раціональне використання природних ресурсів, зменшувати обсяги викидів та відходів, а також системно підвищувати ефективність своїх екологічних практик.

Програма «Зелений ключ» (Green Key) – міжнародна екологічна сертифікаційна програма для закладів індустрії гостинності (готелі, хостели, кемпінги, ресторани та інші туристичні об'єкти), яка підтверджує їх відповідність високим стандартам сталого розвитку та екологічної відповідальності [3]. Основна мета якої полягає у стимулюванні закладів до впровадження екологічно дружніх практик, підвищення рівня екологічної свідомості персоналу та гостей, а також зменшення негативного впливу на довкілля, зокрема через:

- ефективне використання енергії та води;
- управління відходами (сортування, зменшення, переробка);
- використання екологічних матеріалів й продукції;
- екологічну освіта персоналу та інформування гостей;
- дотримання екологічної політики та постійне вдосконалення.

Наприклад, у Німеччині та Данії держава активно стимулює готелі до впровадження систем екологічного менеджменту, надаючи податкові пільги та гранти на екологічні інновації. У цих країнах готелі, сертифіковані за ISO 14001, отримують конкурентну перевагу, оскільки їх обирають екологічно свідомі туристи. Данія стала піонером у впровадженні програми «Зелений ключ», і, відповідно, вже понад 70% готелів у країні сертифіковані за нею [2]. Готелі мережі Scandic у Скандинавії впровадили систему моніторингу ресурсів, що дозволило їм зменшити споживання енергії на 20-30% за останні роки.

Сертифікація «Зелений ключ» має щорічний характер, що означає регулярний моніторинг та підтвердження відповідності встановленим стандартам. Серед переваг участі у програмі відмічають наступні: підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку; формування позитивного іміджу екологічно відповідального бренду; оптимізація витрат за рахунок ресурсозбереження; залучення клієнтів, орієнтованих на сталий туризм.

Програма EU Ecolabel [4] є добровільною сертифікаційною програмою (заснована Європейською Комісією у 1992 році), яка є ключовим інструментом європейської політики сталого споживання та виробництва. У контексті індустрії гостинності вона виступає гарантом того, що готельний об'єкт відповідає суворим екологічним критеріям, спрямованим на зменшення негативного впливу на довкілля протягом усього життєвого циклу послуги. Основною метою впровадження EU Ecolabel є зниження негативного впливу виробництва та споживання на навколишнє середовище, а також формування екологічно свідомого вибору споживачів шляхом надання достовірної інформації про рівень екологічності продукції та послуг. Сертифікація базується на комплексному підході, що враховує вплив на довкілля на всіх етапах (від виробництва та використання до утилізації). Для отримання даного екологічного маркування підприємства повинні відповідати встановленим критеріям, а саме: підвищення енергоефективності, раціональне використання водних ресурсів, мінімізацію утворення відходів і їх належну переробку, обмеження застосування небезпечних хімічних речовин, а також впровадження

ефективних систем екологічного управління.

У сфері туризму вимоги EU Ecolabel доповнюються необхідністю забезпечення екологічно відповідального обслуговування клієнтів, використання локальних та сталих ресурсів, а також інформування гостей про екологічні ініціативи закладу. Такий підхід сприяє інтеграції принципів сталого розвитку у повсякденну діяльність підприємств індустрії гостинності. Наприклад, готелі в Австрії та Німеччині активно використовують маркування EU Ecolabel, а це гарантує клієнтам, що заклад обмежує використання небезпечних речовин та мінімізує обсяги відходів [5, 6].

Виходячи з узагальнення європейського досвіду впровадження стандартів ISO 14001 та EU Ecolabel, забезпечення сталого розвитку індустрії гостинності в Україні обумовлює необхідність системної інтеграції інструментів екологічної сертифікації у стратегічні засади сервіс-менеджменту, а також активного впровадження принципів клієнтоорієнтованої комунікації, зокрема на ціннісно-орієнтовану подачу пропозиції, що сприяє підвищенню сприйманої цінності послуг та формуванню лояльності споживачів.

Список використаних джерел:

1. Матвійчук, Л., & Дащук, Ю. (2022). Європейський вектор сталого розвитку індустрії гостинності України. *Економіка та суспільство*, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-28>.
2. Дишкантюк, О. (2024). Інституційна трансформація для сталого розвитку індустрії гостинності. *Український економічний часопис*, (7), 141-147. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-7-23>
3. Green Key : Офіційний сайт. URL : <https://www.greenkey.global/>.
4. EU Ecolabel. The official European Union voluntary label for environmental excellence. https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy-topics/eu-ecolabel_en
5. The Austrian Ecolabel : Офіційний сайт. URL : <https://www.umweltzeichen.at/en/tourism/hotels>
6. Was ist das EU Ecolabel? : Офіційний сайт. URL : <https://eu-ecolabel.de/en>.